

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 266. Res spirituales & sacræ an & qualiter vendi possint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

Vetuit postmodum idipsum omnesque alios modos alienandi proles Diocletianus, l. 1. C. de patrib. qui fil. suos distrax. hisce expressis: *Liberos à parentibus neque venditionis, neque donationis titulo, neque pignoris jure aut alio quolibet modo, nec sub prætextu ignorantie accipientis in alium transferrî posse, manifestissimi juris est, &c.* Dumque hac lege adhuc obtineri non posset à patribus inopiâ laborantibus, quin saltem oppignorarent eos, utrumque, tam venditionem quam oppignorationem severissimè interdixit Constantinus M. injunxitque Magistratibus Provincialibus, ut ne parentes inopiâ adacti ad hoc triste remedium confugerent, præberi illis ex fisco & horreis publicis, unde se suosque alere possent. Ut hæc constant ex l. 2. Cod. Theodos. Verùm cum & hic pius Princeps spe sua & intentione sua frustraretur ob inolitos mores; victus tandem permittit liberos vendi, l. 2. C. de patrib. qui filios suos distrax. sed non nisi sanguinolentos, id est, recens natos, ut cum Gl. in cit. c. Covar. loc. mox citand. & non adultos, (cujus disparitatis causam vide apud Muller. cit. th. 27. lit. C. quamvis & hoc non nisi sub certis conditionibus, nimirum ut pater & filius & quisvis alius, pretio vel alio mancipio oblato venditos redimere possit. Quin & postea Theodosius & Arcadius Imperatores statuerunt, ut etiam non restituto emptori pretio, pristina ingenuitatu restituerentur, qui per venditionem à parentibus miserandâ fortunâ oppressis fuissent in servitutem traducti. Nihilominus his omnibus non obstantibus, tenent Grotius de jur. bell. & pac. l. 2. c. 5. §. 5. & plures alii apud Muller. loc. cit. posse patrem, ubi lex civilis non impedit, filium oppignorare, & si necesse sit, etiam vendere. Quibus addit Muller. licere illum vendere, non tantum summæ inedia, sed etiam victus (ad quem plura pertinent quàm cibus) causâ. Idem etiam absolute tenent Covar. l. 3. var. resol. c. 14. n. 4. (ubi id non tantum de sanguinolentis seu recenter natis, sed & de adultis asserit, utpote in quibus eadem ratio urget, nimirum dira fames parentum. Negat autem de filiis constitutis in sacris.) Tiraquell. l. 1. de retract. §. 26. num. 17. Reiffenst. h. t. num. 46. ubi, quod idipsum licitum etiam de jure naturali videatur; eo quod proles post Deum maximè obligatæ sint parentibus; adeoque naturæ omnino conveniens reputetur, ut proles ad conservandam vitam patri se sinant libertate privari. De cætero quod in eo casu potest pater, potest & mater; cum jus vendendi prolem non fundetur in patria potestate, ob quam specialiter cives Romani olim eas vendere poterant, etiam tertio & extra necessitatem urgentis inopiæ, ut videre est apud Covar. loc. cit. sed in pietate, æquè debita matri ac patri. Muller. loc. cit. vide de his plura apud Azor. p. 3. l. 8. c. 6. per tot.

Quæst. 266. Res spirituales & sacræ an & qualiter vendi possint?

Respond. primò: Res in se merè spirituales, quales, V. gr. sunt Ordo sacer potestasque Ordinis, & actus ab hac potestate dependentes, puta, conferre Ordines consecrare ecclesias, sacrificare, absolvere à peccatis, solemniter benedicere baptizare, &c. sunt extra omne commercium humanum, cum pecuniâ aliove pretio æstimari nequeant, adeoque nulla ratione emi aut vendi possunt, continetque eorum venditio simo-

R. P. Levr. Jur. Can. Lib. III.

niam juris divini & naturalis, c. ult. caus. 1. qu. 3. Suar. Tom. 2. de relig. l. 4. de Simon. c. 14. num. 2. Laym. diffut. can. de rebus eccles. alienandis. c. 5. §. 1. thes. 71. cum communi. Idem est de juribus in se spiritualibus, utpote immediatè respicientibus finem & objectum spirituale. V. g. jure conferendi beneficia ecclesiastica, jure patronatus seu præsentandi ad illa, jus ipsum officii & ministerii clericalis & canonicalis, jure jurisdictionis ecclesiasticæ, ita ut hæc secundum se nullatenus vendi possint.

2. Resp. secundò: Dum tamen jus aliquod secundum se, seu ut separatum à titulo & jure spirituali temporali annectitur rei in se spirituali consequenter tanquam causæ suæ, à qua oritur, seu in qua fundatur, uti contingit in beneficiis ecclesiasticis, seu jure percipiendi fructus vel decimas clericales propter officium & ministerium spirituale, utpote cui ex institutione sua annectitur, illudque ita consequitur jus illud percipiendi fructus temporales, ut hi à nullo percipi dein possint, quàm qui titulum seu jus spiritualis illius officii & ministerii habet. Hoc inquam jus beneficiale percipiendi fructus, quamdiu subsistat dicto titulo spirituali, uti nec fructus ipsi percipiendi tali titulo beneficiali, vendi citra Simoniam nequeant, c. penult. & ult. caus. 1. quæst. 3. c. presbyter caus. ead. quæst. 1. Vendendo siquidem jus percipiendi redditus propter officium & ministerium spirituale seu totum, quod includit jus beneficiale, venderetur etiam ipsum spiritualis tituli, utpote sine quo vendi & transferri nequit jus proventuum clericalium. Et hæc præsertim, si dicatur, jus beneficiale non completi duo jura, quorum unum versetur circa officium spirituale, alterum circa fructus percipiendos; sed esse unum idemque, nempe percipiendi fructus, quod mediante alio seu ratione alterius, nempe officii spiritualis terminetur ad perceptionem fructuum; cum fundamentum proximum juris ad redditus temporales sit dictum ministerium spirituale. Ita ferè Pirh. h. t. num. 14. citatis Suar. ubi ante. c. 24. num. 8. & 10. & Laym. thes. 69. & 70. Dixi jus percipiendi redditus temporales titulo spiritualis ministerii: nam separatum ab illo titulo (quemadmodum illud ab eo separare, & hac ratione redditum merè temporale donare etiam laico potest Papa) vendi potest citra Simoniam, ut iidem.

3. Resp. tertio: Dum temporale quid annexum est spirituali antecedenter, velut subjectum præsuppositum spirituali, & quidem per se & inseparabiliter. V. g. ecclesia consecrationi, cæmeterium benedictioni, etsi ea absolute loquendo & ex natura rei, quatenus sunt temporalia, vendi possint citra Simoniam, modò non vendantur ratione consecrationis, sive ut consecrata, benedicta, utpote pretio æstimabilia; vendi tamen non possunt ob constitutionem & prohibitionem Ecclesiæ, b. quarelam. de Simon. cumque talis prohibitio facta sit ratione religionis, continet talis venditio Simoniam juris humani. Ita Suar. cit. c. 14. num. 18. & 19. Laym. thes. 71. Pirh. h. t. num. 15. De vasis & vestibis sacris dicitur paulò post specialiter. Dum verò temporale

U 2

an-

annexum est spirituali antecedenter quidem, utpote in quo quasi subiectatur illud spirituale, separabiliter tamen & quasi per accidens. V. gr. castrum, prædium, cui inhaeret jus patronatus, quod spirituale vel quasi tale est, illud quidem jus secundum se seu solitariè vendi non potest, *c. quia clerici. de jurepat.* vendito tamen castro cum omnibus pertinentiis, etiam jus patronatus illi accessorie inhaerens transfertur in emptorem. Sed de hoc vide dicta à me in foro benef. p. I. quaest. 67.

4. Resp. quartò: Res sacræ, id est, ad cultum divinum specialiter deputatæ & rite consecratæ vel benedictæ, quarum materia à consecratione ita separari nequit, ut inter res profanas habeantur, ut sunt Chrisma, oleum infirmorum, panis, aqua similesque res benedictæ, vendi amplius non possunt, etiam ratione materiæ, §. *sacræ. Inst. de rer. divis.* Pih. h. t. num. 4. juncto num. 11. qui etiam num. 5. addit, neque etiam ad usum sacrum vendi posse. Ang. *c. si quis objecerit. caus. 1. quaest. 3.* eò quòd, cum eorum materiæ inseparabiliter insit consecratio, ut deinceps ad usus profanos applicari nequeant, sint extra commercium hominum juxta §. *idem juris Inst. de inutil. stipulat. §. fin. Inst. de contrab. empr.* contineatque earum venditio Simoniam juxta *c. ea que. & c. in tantum de Simon.* ac ita tenere communiter Canonistas testatur Suar. *loc. cit. n. 14. num. 5.* quamvis ipse num. 7. & plures ab eo citati teneant, ea secundum se spectata vendi posse ob generalem regulam, quòd omnia, que antecedenter annexa sunt spiritualibus, hoc est, antecedunt spiritualitatem seu spiritualem consecrationem, hac ratione distrahi possunt; eò quòd ratione substantiæ suæ & conditionis naturalis sint pretio æstimabilia, valoremque suam ratione consecrationis suæ non amittant, quam sententiam ob autoritatem DD. Pih. dicit probabilem.

5. Resp. quintò: Nihilominus vasa sacra aurea & argentea sacrasque vestes vendi posse ob necessitatem redimendi captivos simileve opus pium, constat ex *c. sacrorum. c. aurum 10. quaest. 2. L. sancimus. C. de SS. Eccles.* & quidem contracta seu conflata vestesque dissutas, etiam laico & privatae personæ, non secus ac aliud metallum; cum in eo casu consecrationem amittant. Verùm in eo, num etiam integra, seu quamdiu consecrationem retinent, vendi possint, non conveniunt AA. negant cum D. Thom. 2. 2. quaest. 100. a. 4. ad 2. Canonistæ communiter apud Suar. *loc. cit. num. 5.* Integra vendi posse etiam ecclesiæ alterive loco pio, quamdiu consecrationem retinent. Affirmant è contra, ea faltem ecclesiæ vendi posse integra, Suar. *loc. cit. n. 15.* Laym. *loc. cit. thes. 65. & 71.* Pih. *loc. cit. Castrop. tr. 17. d. 3. p. 8. n. 3.* citans plures alios. Eò quòd non vendatur consecratio, cum ratione illius vas tale non vendatur cariùs; neque etiam usus sacer illius; cum emptor vi emptionis non obligetur ad usum illum; sed, quòd venditur, est materia illius pretio æstimabilis, non amittens valorem ratione consecrationis. Dixi: *saltem ecclesiæ.* Nam etiam calicem integrum vendi posse laico, ubi abest periculum abusus ad usus profanos, ut is eo utatur per sacerdotem in oratorio seu capella, asserit Suar. *cit. n. 15. in fine.* Quòd ipsum admittit Laym. dum capella est publica auctoritate Episcopi erecta; eò quòd tunc dominium calicis non acquiratur emptori seu personæ privatae, sed dictæ capellæ, ita ut, si dominus, qui capellam suis sumptibus juxta castrum suum ex-

struxit, hoc vendito, migraret alio, non posses calicem à se emptum secum auferre, sed cogatur illum relinquere dictæ capellæ. Negat verò, dum est oratorium privatum, in quo de licentia Ordinarii Missa celebrari potest, ita ut dominium illius in ipsum emptorem privatum transferatur. Arg. *c. ex multis. c. vendentes. c. res ecclesiæ 1. quaest. 3.* eò quòd laicus rem sacram, uti & locum sacrum possidere nequeat. Addit quoque Suar. *loc. cit. num. 16.* posse vendi calicem ita, ut non solum spectetur materia, sed & artificium; eò quòd hoc conferat ad valorem, & distinguatur non minùs à consecratione, & ad eam præsupponatur quam materia, cui elaboratæ ab artifice quò ad valorem accidentarium est, quòd quamdiu sacra manet, non possit ad usum profanum adhiberi. Quam sententiam ob autoritatem DD. probabilem dicit Pih. h. t. num. 8. qui tamen hoc ipsum negat cum Laym. *loc. cit. th. 69.* & aliis. Eò quòd, cum artificium materiale nunquam separari possit à consecratione, calix ratione artificii sui non possit habere usum profanum; adeoque nec inde consequi æstimationem seu pretium; cum tamen res istiusmodi materiales non æstimentur pretio temporali, nisi propter temporalem & communem usum.

6. Resp. sextò: Templum verò seu ecclesiæ materialis ad usum divinum deputata post consecrationem vendi non potest juxta dicta resp. 3. idque etiam ob necessitatem. Cum enim ejus venditio non excipiatur in jure, sicut excipitur venditio vasorum sacrorum ex necessitate facta, dum sumus in prohibitoriis, servanda est regula, quòd non reperitur concessum, censetur prohibitum, *c. 2. de translat. Episcop.* junctâ Gl. v. non invenitur. Quin & expresse hæc venditio utroque jure prohibita, §. *ult. Inst. de contrab. empr. L. ade sacra. ff. eod. c. si quis objecerit 1. quaest. 3.* Gl. in *c. ad questiones. de rer. permut. v. per se queat.* Pih. h. t. num. 9. qui etiam ex eo, quòd ecclesiæ diruta materia, nempe ligna & lapides ad usus profanos applicare non liceat juxta *c. ligna. dist. 1. de consecrat. & c. ad hac de religios. domib.* bene inferri ait, ecclesiæ etiam respectu materiæ non esse vendibilem; cum, quòd divino cultui semel dicatum est, ad usus profanos non sit transferendum. Quamvis oppositum hujus, nimirum quòd ligna & lapides ecclesiæ diruta ob justam causam cum consensu Episcopi ad usus profanos applicari, adeoque & vendi possint; cum talis materia definit esse sacra, probabile dicat cum Laym. *loc. cit. thes. 66. & theol. mor. tr. 9. c. 16. n. 6.* Contrarium nihilominus apud eundem Pih. tenet Suar. *loc. cit. num. 23.* Dum calices & ecclesiæ quò ad hoc æquiparat, & *cit. c. si quis objecerit.* intelligendum dicat de ecclesiæ quatenus consecrata, seu quatenus benedictionem includit. Idem sentit Castrop. *loc. cit. num. 4.* dum ait, posse religiosos seu clericos, qui fuerint domini alicujus ecclesiæ etiam consecratæ, vendere dominium & proprietatem illius, quantum valuerit fundus & expensæ, quæ factæ in ea edificanda; quia non venditur tunc benedictio. De cætero licet aream seu fundum ecclesiæ diruta, etiam dum hæc restauranda non est ordinariè non liceat applicare ad usus profanos; quia non definit esse sacer. *L. ade. ff. de contrab. empr.* posse tamen id fieri ex causa & cum legitima superioris ecclesiastici auctoritate admittit Pih. h. t. num. 10. cum D. Thom. 2. 2. qu. 100. a. 4. ad 3. & Laym. *loc. cit. thes.*

thes. 68. uti etiam, quod possint Religiosi aliique Clerici Ecclesiam suam deserere, eamque tradere aliis, accepta ab iis pecuniâ, non ut pretio, sed ut alibi Ecclesiam aedificare possint, non secus ac calicem consecratum minus sibi commodum tradere alteri Ecclesiae acceptâ pecuniâ, ut pro ea comparetur alius; cum talis contractus in effectu sit permutatio, quâ spirituale cum spirituali permutari potest. *cit. c. ad quaestiones. de rer. permut.*

7. Resp. septimò: De cœmeterio benedicto seu loco communi destinato sepulturis fidelium idem dicendum, quod de Ecclesia, idque ratione benedictionis. Vide *c. 13. de sepult. c. in Ecclesiasticis. 13. q. 2.* Sic pro tali loco pretium nullum exigi aut recipi posse, quia videtur exigi pro usu sepulturae, quod est quoddam officium Ecclesiasticum, ait Castrop. *loc. cit. num. 4.* citato Sylv. *v. sepultura. q. 2.* & communi DD. admittit tamen, non tantum recipi posse, quod gratis in hunc finem donatum, sed etiam quod consuetum est donari, exigi posse, eò quod non exigatur tanquam pretium; pro quo citat Sylv. Valent. Aragon. quin & addit ex Suar. *loc. cit. num. 22.* posse ab eo, qui vellet onerare Ecclesiam vel Capellam, ne alius præter ipsum ejusque descendentes in ea sepeliatur, exigi pro illa obligatione pretium; eò quod obligatio illa seu onus sit pretio aestimabile, & ex alia parte non sit spirituale aut spirituali annexum, sed omnino accidentarium; non tamen posse patronum seu fundatorem Capellæ exigere pretium, ut permittat sibi sepeliri extraneum; cum id esset vendere usum sepulturae. Vide Eundem *loc. cit.* Qualiter Religiosi aliive Clerici exigentes majorem summam pro sepultura digniore loco. V. g. ante summum altare constituta excusari possint. Verùm de his & antecedentibus accuratius ad *tit. de Simon.*

8. Resp. octavò: Bona alia Ecclesiae immobilia vel etiam mobilia pretiosa, utpote propriè non consecrata, licet suo modo dicata Deo ad sustentationem ministrorum illius, absolute loquendo vendi possunt, modo adsit justa causa, & adhibeantur requisitæ juris solemnitates juxta dicta ad *tit. de reb. Eccl. non alien.*

Quaest. 267. Res publica an & qualiter emi & vendi possint?

Resp. Res publica seu universitatis simpliciter, ut sunt forum, theatra, curia, pascua communia & similia, emi & vendi non possunt. §. 6. *Inst. de rer. divis. l. ult. Inst. de contrah. empt. l. 72. ff. eod.* non enim permittit ratio, ut quod communi utilitati destinatum est, cum publici status læsione ad privatum commodum trahatur, & propriis cujuscumque usus applicetur. *c. Ratio. de dignitat. & prob.* Limitat tamen hoc ipsum Müller. *ad Seruu. ff. de contrah. empt. thes. 27. lit. d.* nisi contractus emptionis fiat inter ignorantes, aut saltem emptore ignorante; tunc enim valere ait quod ad obligationem & præstationem illius, quod interest; juxta *l. 4. & 62. eod.* Aliud etiam dicendum esse de rebus publicis, quæ sunt in patrimonio Reip. quò ad dominium & usum, aliàs dictæ fiscales, easque observatis solemnitatibus, quæ in L. fin.

C. de vendit. rer. civ. recensentur, alienari posse ait Lauterb. cit. iii. §. 18. remittens ad Franzk. cit. eod. à num. 137.

Quaest. 268. An & qualiter officia secularia publica vendi possint?

1. Resp. primò: Variè de hoc sentiunt AA. hujusmodi officiorum habentium jurisdictionem venditionem, spectato jure naturæ, non esse illicitam, cum sint pretio aestimabilia ob lucrum & commoditatem, quam secum afferunt, minus tamen decentem, multisque periculis & gravi damno expositam, & hinc etiam summis Principibus ab ea abstinendum; horum verò legibus inferiores omnes prohiberi sub gravibus etiam pœnis ea vendere, asserit Castrop. *tr. 34. d. 5. p. 18. num. 13.* citato inter alios Molin. *de 7. & 7. tr. 2. d. 91.* Et hæc prohibitio sufficienter colligi videtur ex *Novell. 6. c. 1. §. 9. & Novell. 8. c. 7.* Atque ita licet ea vendi non posse tenent Jo. Medin. Adrian. &c. quibus quoque de Lugo *de 7. & 7. d. 34. f. 2. num. 24.* annumerat Less. *de just. cap. 32. du. 4. num. 29.* Nihilominus hodieum contrarium usitatissimum esse, etiam sæpe in magnum Reip. detrimentum, non tantum in Gallia quò ad officia Coronæ & plurima Parlamentorum, tam militaria, quam judicialia, politica, quæstoria; sed & in quibusdam locis Germaniæ, Belgio, Italia, Dania, &c. testatur Lauterb. *loc. cit.* quin & licet ea vendi posse, absolute tenent cum D. Thopuse. 21. Valq. Cajetan. Syl. Nav. Sot. Palud. &c. quos citat & sequitur Sanch. *Lib. 2. cons. c. 1. du. 37.* item Rebell. Tannar. Azor. Filiuc. Mald. quos citat & sequitur Dian. *Tom. 2. tr. 5. miscell. resol. 208.* & plures alii apud de Lugo *loc. cit.* quamvis, ut Idem, ex iis aliqui; ut Sotus, Valq. Sanch. fateantur, officium Judicis nunquam licet vendi posse; plures etiam fateantur, quòd licet venditio hæc speculative & secundum se præcisè non sit mala, practice tamen & ut plurimum esse iniquam, & hinc, cum actiones morales judicandæ sint, ut in plurimis evenit, venditionem illam regulariter esse damnam, ut concludit apud de Lugo Sanch. *loc. cit. numer. 5.* De cætero autem, ut licet fiat, AA. prædicti has ferè exigunt condiciones, nimirum ut in vendente sit autoritas, ut vendatur digno, ut non vendatur pretio excessivo, ita ut necesse sit emptorem abuti officio ad pretium pro eo solutum compensandum; ut fiat venditio ob Reip. necessitatem, cui aliter consuli non possit; his præmissis.

2. Resp. secundò cum de Lugo *loc. cit. num. 25. & 26.* hanc facultatem vendendi istiusmodi officia non videri denegandam summis Principibus ex eo capite, quòd sicut donare possunt integra quandoque oppida & urbes Marchionibus à se creatis, Ecclesiis, monasteriis cum jurisdictione etiam temporali & potestate statuendi in iis gubernatores & officiales inferiores, sic etiam ea vendere possint; adeoque jam non appareat ratio, cur, si majorem talem jurisdictionem vendere possint, non etiam vendere possint ista inferiora officia. Circa hæc tamen notanda sequentia. Primò quòd, cum Princeps, etiam supremus, ex obligatione, quam habet erga Remp. ut damna ejus impediatur, teneatur